

Zlatna povijest cavtatskog vaterpola

Konavle su najjužniji dio Republike Hrvatske, a koliko su bogate ljekovitim biljem i predivnim krajobrazima jednako toliko su uronjene u povijest, nemalim dijelom i mitopoetsku. Tako, sudbina je htjela da se, otprije gotovo sto ljeta, postupno, zaveslaj po zaveslaj, zgoditak po zgoditak, vaterpolo probije u sam vrh konavoskog sporta (danas je u Konavlima preko 30 aktivnih sportskih udruga), da bi se u konačnici neizostavno uvezao u konavoski kulturni vez.

Čitava ta priča dobro je poznata vaterpolskim zanesenjacima pa im je ne treba detaljno prepričavati. No, dostatno je zanimljiva i važna da se poradi svih drugih ovdje na nju kratko osvrnemo. Ne zanemarivši brzinu svjetlosti i međumrežja, poslužiti će nam imati na umu kako brzinu ljudske misli nadmašuje jedino brzina prijenosa kuloarskog šapata. Raspoznavši spomenute nikako vremenite zakone, lako nam je dokučiti kako je organski i nepogrješiv, premda u znanosti još uvijek ne sasvim protumačen, svojevrstan antikaterski mehanizam omogućio sportu vaterpola da se otisne s hladnih

viktorijanskih obala Williama Wilsona, prepliva La Manche i, dosegnuvši srce kontinentalne Europe, nastavi plivati rijekama i potocima sve dolje do Mediterana prepunog svakojakih plodnih vodenih površina.

Iskru vaterpolskog pokreta u Hrvatsku donijeli su splitski studenti iz Sveučilišta u Pragu 1904. godine. I, gotovo umah se rasplamsao na uzavrelim splitskim plažama. Antikaterski mehanizam, sada potpuno pokrenut neiscrpnom mladalačkom energijom, odjekivao je vaterpolsku vibru uzduž i poprijeko čitavom dalmatinskom obalom, ali i na kontinentu, gdje su jedna za drugom nicali „vaterpolske republike“.

Dubrovnik nije bio iznimka. Dapače, na najmanje sedam plaža drevnoga Grada proglašene su vaterpolske republike (i kraljevine). Osvrnimo se na trenutak na „Republiku svijeh Danača“ koja možda najzornije ilustrira ovaj vid zabave. „Službeno“ osnovana 1919., Republika je, poput stvarnih republika, imala svoga kroničara, vladu, gardiste, grb i statut, štoviše, imala je i tzv. „dančarsku mitologiju“ koja je čitavu stvar uzdizala do u nadnaravno, ili barem do Velike špilje u kojoj je sjedište imao vrhovni bog Jež. Čitava farsa je bila shvaćena jedino kao razbibriga uz ugodno sportsko druženje, no ton političko-filozofskog ocrta i brojnost uključenih svjedoče o važnosti vaterpola u tadašnjim ljetnim mjesecima. Dakako, osim srčike, takav vaterpolo imao je vrlo malo zajedničkoga s današnjim.

Činjenica je da je presjedavajući gradić Konavala, Cavtat, oduvijek bio okružen plažama te i to da se nalazi oko šest nautičkih milja jugoistočno od onodobnih dubrovačkih vaterpolskih republika. Lako nam je, stoga, dokučiti kako, riječima Barda iz domovine vaterpola, „čim je stupilo jutro, u ružičasti ogrnuto plašt“ moglo se vidjeti vaterpolsku loptu u cavtatskoj vali. Utakmice su se odmah počele igrati – loptama koje je, kad god bi iz Njemačke dolazio

na odmor, donosio veliki cavtatski tenor Tino Pattiera. Momčad okupljena pod imenom „Epidaurus“ (jedan od antičkih naziva Cavtata) sučeljavala se s mnogim, pa i inozemnim, protivnicima. Najstariji zapisani rezultati su 0:0 protiv crnogorskog kluba Jadran iz Herceg Novog te pobjednički 3:2 protiv slovenskog kluba Ilirija iz Ljubljane.

Takav poluslužbeni način treniranja i natjecanja potrajao je sve dok djeca i unuci prvih cavtatskih vaterpolista nisu odlučili službeno osnovati klub. S tom nakanom, okupili su se 29. tople lipanjske večeri 1972. godine u ljetnom kinu Cavtat i nakon dva sata ugodnog druženja i prijateljske raspre osnovali Plivački klub Cavtat s vaterpolskom sekcijom, koji će poslije biti preimenovan u VK Cavtat.

Budući da VK Cavtat do danas nema svoje zatvoreno plivalište, uspjehe cavtatskih vaterpolista, i prvomomčadske i one mlađih uzrasta, kao što su ponovljeno osvajanje naslova prvaka Druge vaterpolske lige i raznoraznih prvenstava održanih u bivšoj državi te potom u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu, s pravom se može smatrati pravim malim čudom. Ipak, koliko god da je ostvareno pravo na nastup u Prvoj hrvatskoj vaterpolskoj ligi, s jedne strane, gladilo ego cavtatskih vaterpolista, s druge ih je uvijek iznova suočavalo s činjenicom skučenih radnih uvjeta i tanašna financijskog zaleđa – neizostavnih čimbenika za uspješno natjecanje na većoj razini.

Bilo kako bilo, pod vodstvom trenera Milana Trkulje pa zatim Pava Pulića cavtatski su se mališani 2001. godine uspeli na srebrno hrvatsko postolje. Bio je to do tada jedini slučaj u kojemu je drugoligaš do srebra „pomeo“ momčadi velikih prvoligaških klubova. Onda su cavtatski najmlađi vaterpolisti postigli mnoge hvale vrijedne nastupe te se etablirali kao čvrsta, ozbiljna momčad protiv koje ishod utakmice nikada nije unaprijed poznat.

Premda se VK Cavtat zbog prije navedenih razloga nije mogao uzdići na

Kad se uzme u obzir da u Cavtatu živi manje od tisuću stanovnika (oko tri tisuće s okolnim naseljima) i da je od 1970-ih, što neposredno, što posredno, gotovo svaka obitelj na neki način uključena u rad kluba, postaje bjelodano zašto u Cavtatu vaterpolo prima značenje dublje od dubine plivališta i više od samog sporta.

Put do osvajanja olimpijskih, svjetskih i europskih odličja može biti zabavan, ali je nužno dug i naporan. I počinje prvim zaveslajem. Preko osamdeset mališana stjecat će, ovoga ljeta, osnovne plivačke vještine u cavtatskom plivalištu

vrhunsku razinu momčadskog natjecanja, u kategoriji pojedinca VK Cavtat je gotovo nenadmašan: pojedini treneri, igrači i vratari svoju karijeru započeli su na plivalištu u cavtatskoj uvali, a završili je s imenom upisanim zlatnim slovima u knjizi svjetskog vaterpola. Tako se VK Cavtat može podičiti olimpijcima **Lukom Vezilićem** (proglašen najboljim svjetskim vatarom – dva puta!), **Goranom Suknom** (igrač, kapetan reprezentacije bivše države), **Marom Balićem** (vrtar i trener), **Ivom Ivanišem** (igrač), **Mihom Boškovićem** (proglašen najboljim europskim vaterpolistom – dvaput!), **Elvisom Fatovićem** (igrač i današnji izbornik australske državne selekcije), **Paolom Obradovićem** (igrač) te **Sandrom Suknom** (proglašen najboljim strijelcem i vaterpolistom na toliko vrhunskih natjecanja da bi za sve pobrojati trebalo napisati zaseban članak). Uz olimpijska, svi navedeni vaterpolisti su također osvajali svjetska i europska odličja. Ovdje valja izdvojiti i **Josipa Vezjaka**, koji je nastupio za tri

različite državne selekcije (Jugoslaviju, Sloveniju, Hrvatsku) te **Lorena Fatovića**, osvajača svjetskog zlatnog odličja, od kojega očekujemo daljnje vrhunske uspjehe.

Kad se uzme u obzir da u Cavtatu živi manje od tisuću stanovnika (oko tri tisuće s okolnim naseljima) i da je od 1970-ih, što neposredno, što posredno, gotovo svaka obitelj na neki način uključena u rad kluba, postaje bjelodano zašto u Cavtatu vaterpolo poprima značenje dublje od dubine plivališta i više od samog sporta. Dapače, nije dalekosežno zaključiti kako upravo ovakvo mikrokulturološko okruženje služi kao svojevrsan *perpetuum mobile*, odnosno kako omogućuje reciprocitet upliva uključenosti zajednice u rad kluba i održivog uspjeha cavtatskih vaterpolista. Put do osvajanja olimpijskih, svjetskih i europskih odličja može biti zabavan, ali je nužno dug i naporan. I počinje prvim zaveslajem. Preko osamdeset mališana stjecat će, ovoga ljeta, osnovne plivačke vještine

u cavtatskom plivalištu pod vodstvom trenerice prof. Matijane Stanišić. Tko zna, dokle će neki od njih htjeti i uspjeti dovesti?

Bilo bi iznimno teško, ako uopće moguće, razlučiti sve čimbenike kad je riječ o nastajanju i opstajanju fenomena cavtatskog vaterpola. Ipak, uz kulturološki milje, moguće je ukazati i na tragove koji vode k dvama najzornijima: povoljan genski bazen te optimalan sinergični učinak koji proizlazi iz pravilna srazmjera između strateški organiziranog stručnog rada i omogućavanja slobodne zaigranosti kod mlađih uzrasta. Individualni pristup razvijanju urođenog talenta svakog djeteta prvi je zagovarao i prakticirao trener pom. kap. Ivica Moreti, a nastavili prof. Petar Kušelj, Ivo Bobić, prof. Jakša Bošković, Miho Bobić i drugi. Iako se VK Cavtat još uvijek suočava s ozbiljnim izazovima, cavtatska vaterpolska povijest dokazala je da s pravom možemo očekivati svijetlu cavtatsku vaterpolsku budućnost.

The Golden History of Cavtat Water Polo

Considering that less than a thousand inhabitants live in Cavtat (and around three thousand in the surrounding settlements) and that since the 1970s, indirectly or directly, almost every family has somehow been involved in the work of the club, it becomes clear why in Cavtat water polo takes a deeper meaning than the depths of the water and more than the sport itself.

Konavle is the southernmost region of the Republic of Croatia, and while the region is known for medicinal herbs and beautiful landscapes, it is equally rich in history, which even borders on the mythical and poetic. Gradually over the course of almost 100 years, stroke by stroke, goal by goal, water polo worked its way to the top tier of sports in Konavle where today there are over 30 active sports associations. Water polo thus has become inextricably linked to Konavle's culture.

The sport of water polo originated on the cold Victorian coasts of William Wilson, swam across La Manche to the heart of continental Europe, and continued swimming the rivers and streams all the way down to the fruitful waters of the Mediterranean.

The first spark of the water polo movement in Croatia was arrived via students from Split who were studying at the University of Prague in 1904 and almost immediately it spread in popularity on Split's hot beaches. With inexhaustible youthful energy, water polo spread along and across the entire Dalmatian coast, but also on the continent, where one by one sprouted "water polo republics".

Dubrovnik was no exception. Indeed, on at least seven beaches of the ancient city were proclaimed water polo republics (and kingdoms). Take for example the “Republic of all of Danče Beach” which may perhaps best illustrate this kind of entertainment. “Officially” founded in 1919, the Republic, like real republics, had its chronicler, government, guardians, coat of arms, moreover, it had the so-called “Danče mythology” that raised the whole thing up to the supernatural, or at least to the Great Cave, the headquarters of the Supreme God Jež (Hedgehog). The whole farce was only understood as a source of fun and pleasant company through sport, but the political-philosophical overtones and the number of those involved testifies to the importance of water polo in the summer months.

Water polo easily found its way to the capital of Konavle, Cavtat, about six nautical miles southeast of the Dubrovnik water polo republics of the time. Matches immediately began, played with balls brought from Germany by the great Cavtat tenor Tino Pattiera, who often performed there. The team called “Epidauros” (one of

the ancient names of Cavtat) faced many domestic and even foreign opponents. The oldest recorded results are a 0:0 draw against the Montenegrin club Jadran from Herceg Novi and the winning score of 3:2 against the Slovenian club Ilirija from Ljubljana.

Semi-official training and competition lasted until the children and grandchildren of the first Cavtat water polo players decided to officially establish a club. With this intention, they gathered in the evening heat on June 19th, 1972 at the summer movie theater and after two hours of a pleasant meeting among friends they founded the Cavtat Swim Club with a water polo section, which would later be will be renamed VK Cavtat (Water Polo Club Cavtat).

Since to this day VK Cavtat does not have an indoor swimming pool, the successes of Cavtat water polo players, both those of starting teams and younger players, can be considered a real miracle. Triumphs include repeated championship titles of the Second Water Polo League and various championships held in the former state of Yugoslavia and then in the Republic of Croatia and abroad. Nev-

ertheless, even though the club earned the right to join the First Croatian Water Polo League, which stroked the ego of Cavtat’s water polo players on the one hand, on the other hand it always reminded them of the facts that they had difficult working conditions and meagre financial backing – indispensable preconditions for successful competition at a higher level.

In spite of the training conditions, under the guidance of coach Milan Trkulje and then Pavo Pulić, in 2001 Cavtat’s youth succeeded in winning the silver trophy of Croatia. It was the only case in which a second league team won the silver, sweeping the great first league clubs. Since then, Cavtat’s junior water polo team has achieved many prestigious performances and has established itself as a solid, serious team against which the outcome of the match is never known in advance.

Although VK Cavtat could not rise to the top level of team competition, VK Cavtat is almost unbeatable in the category of individual achievements: certain coaches, players and goalkeepers started their careers at the swimming area in Cavtat Bay and ended them with their names inscribed in

The road to the conquest of Olympic, World, and European medals can be fun, but it is necessarily long and demanding. And it begins with the first stroke in the water. This summer over 80 children will acquire basic swimming skills at the Cavtat swimming area in the sea

gold letters in the book of world water polo. Thus, VK Cavtat can be proud of Olympic athletes Luka Vezilić (proclaimed the world's best goalkeeper – twice!), Goran Sukno (player, former captain of the Yugoslav national team), Maro Balić (goalkeeper and coach), Ivo Ivaniš (player), Miho Bošković (proclaimed the best European water polo player – twice!), Elvis Fatović (player and the current coach of the Australian national team), Paolo Obradović (player) and Sandro Sukno (named the best scorer and water polo player in many great competitions). Along with the Olympics, all of these water polo

players have also won international and European medals. Here we should also mention Josip Vezjak, who played for three different national teams (Yugoslavia, Slovenia, and Croatia) and Loren Fatović, the world's gold medalist, and from whom we expect further top achievements.

Considering that less than a thousand inhabitants live in Cavtat (and around three thousand in the surrounding settlements) and that since the 1970s, indirectly or directly, almost every family has somehow been involved in the work of the club, it becomes clear why in Cavtat water polo takes a deeper meaning than the depths of the water and more than the sport itself. It engages the community in the work of the club and the sustainable success of Cavtat water polo players. The road to the conquest of Olympic, World, and European medals can be fun, but it is necessarily long

and demanding. And it begins with the first stroke in the water. This summer over 80 children will acquire basic swimming skills at the Cavtat swimming area in the sea under the guidance of coach Matijana Stanišić. Who knows how far some of them will want to go and succeed?

Two factors seem to be at work in the success of Cavtat water polo: a favorable genetic pool and an optimal synergy between strategically organized professionalism and freedom for playfulness for the younger generations. An individual approach to developing the innate talent of each child was first promoted and practiced by coach Ivica Moreti, and continued by Petar Kušelj, Ivo Bobić, Jakša Bošković, Miho Bobić and others. Although VK Cavtat still faces serious challenges, Cavtat's water polo history has proven that we can rightly expect a bright future for Cavtat's water polo.